

تفسیر سوره حجرات

استاد قرائتی

جلسه دوازدهم آیه ۱۴

آیه (۱۴)

قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَأَمَّنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا ءِئِذَا دَخَلْنَا فِي الْإِيمَانِ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَمْ يُلَيِّنْكُمْ مِنْ أَشْيَاءِ اللَّهِ عَزُّوهُ رَحِيمٌ

بادیه نشینان گفتند: ما ایمان آورده ایم ، به آنان بگو: شما ایمان نیاورده اید، ولی بگوئید: اسلام آورده ایم و هنوز ایمان در دلهای شما وارد نشده است و اگر خدا و رسولش را اطاعت کنید، خداوند ذره ای از اعمال شما را کم نمی کند. همانا خداوند آمرزنده مهربان است.

نکته ها:

مراد از اعراب ، بادیه نشینان بودند که بعضی آنان مؤمن بودند، چنانکه در سوره توبه از آنان تجلیل شده است ، (و من الأعراب من يؤمن بالله واليوم الآخر) (۲۴۳)، ولی بعضی از آنان خود را بالاتر از آنچه بودند می پنداشتند و ادعای ایمان می کردند، در حالی که یک مسلمان ساده ای بیش نبودند.

پیام ها:

۱ به هر ادعا و شعاری گوش ندهیم (و قالت الاعراب آمنا)

۲ ادعاهای نابجا را مهار کنیم (قل لم تؤمنوا)

۳ هر کس باید حریم خود را حفظ کند و خود را بیش از آنچه هست مطرح نکند. (قولوا أسلمنا)

۴ اسلام ، مرحله ظاهری است ، ولی ایمان ، به دل مربوط است (فی قلوبکم)

۵ با مدعیان کمال باید به گونه ای سخن گفت که از رسیدن به کمال ناامید نشوند. (و لما يدخل الايمان فی قلوبکم)

۶ راه رسیدن به کمال باز است (و ان تطيعوا الله ورسوله...)

۷ اطاعت از پیامبر صلی الله علیه و آله در کنار اطاعت از خدا آمده است و این نشانه عصمت حضرت است ، پس باید او را بدون چون و چرا اطاعت کرد. (ان تطيعوا الله ورسوله)

۸ خداوند عادل است و ذره ای از پاداش عمل انسان را کم نمی کند. (مدیریت و تدبیر صحیح آن است که ذره ای از حقوق و مزد شخص کم نشود) (لا یلینکم من اعمالکم شیئا)

تفاوت اسلام با ایمان

۱ تفاوت در عمق.

اسلام رنگ ظاهری است، ولی ایمان تمسک قلبی است امام صادق صلی الله علیه و آله به مناسبت آیه (وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً) (۲۴۴) فرمودند: رنگ الهی اسلام است، و در تفسیر آیه (فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى) (۲۴۵) فرمودند: تمسک به ریسمان محکم الهی، همان ایمان است (۲۴۶)

۲ تفاوت در انگیزه.

گاهی انگیزه اسلام آوردن، حفظ یا رسیدن به منافع مادی است، ولی انگیزه ایمان حتماً معنوی است امام صادق علیه السلام فرمودند:

با اسلام آوردن، خون انسان حفظ می شود و ازدواج حلال می شود، ولی پاداش اخروی بر اساس ایمان قلبی است (۲۴۷)

۳ تفاوت در عمل.

اسلام، بدون عمل ممکن است، ولی ایمان باید همراه با عمل باشد، چنانکه در حدیث می خوانیم: «الایمانُ إقرارٌ وعَمَلٌ و الاسلام إقرارٌ بلاَعَمَلٍ» (۲۴۸) بنابراین در ایمان، اسلام نهفته است، ولی در اسلام ایمان نهفته نیست.

در حدیث دیگری، اسلام به مسجد الحرام و ایمان به کعبه تشبیه شده است. (۲۴۹) آری، کعبه در وسط مسجد الحرام است، ولی مسجد الحرام در کعبه نیست.

۴ تفاوت در مسائل اجتماعی و سیاسی.

از امام صادق علیه السلام سؤال شد: فرق میان اسلام و ایمان چیست؟ حضرت فرمودند: اسلام گفتن شهادتین و عمل به ظواهر نماز و زکات و... می باشد، ولی ایمان آن شهادت و عمل است که بر اساس شناخت رهبر الهی باشد. (۲۵۰)

۵ تفاوت در رتبه.

در حدیثی می خوانیم: ایمان یک درجه بالاتر از اسلام است و تقوی یک درجه بالاتر از ایمان است و یقین یک درجه بالاتر از تقوی است و در میان مردم چیزی کمیاب تر از یقین نیست (۲۵۱)